

Ceremonie voor afgestudeerden aan de Hamburg School of Business Administration.

FOTO: REUTERS

Toegankelijkheid van universiteiten niet gebaat bij schrappen aanmeldingsgeld

Han van Dissel, Philip Hans Franses en Steef van de Velde

Vrijwel iedereen is het erover eens dat de komst van buitenlandse studenten en de mogelijkheid van Nederlandse studenten om in het buitenland te studeren een goede zaak is. Internationale mobiliteit, uitwisseling van kennis, verwerving van interculturele vaardigheden voor de mondiale arbeidsmarkt, sociaal kapitaal en handelsrelaties hebben alle een positief effect op de welvaart in Nederland. Het CPB schat de jaarlijkse nettobijdrage aan de overheidsfinanciën op meer dan € 700 mln doordat buitenlandse studenten na hun studie in Nederland blijven werken. Door een deel van dit bedrag terug te laten vloeien naar het hoger onderwijs ontstaat een vliegwielen en worden de discussies met de sector over geld een stuk makkelijker.

In de komende tijd zal de mobiliteit verder groeien en daarmee de druk op universiteiten om alle aanmeldingen zorgvuldig af te handelen.

De UvA en de EUR samen moeten dit jaar bijna de helft van alle aanmeldingen voor studies in de economische wetenschappen zien te verwerken. Het gaat in totaal om ongeveer 16.000 aanmeldingen voor de bachelor en master opleidingen, waarvan afhankelijk van de opleiding tussen de 36% en 78% afkomstig is uit het buitenland. De toelatingscriteria voor studenten met Nederlandse diploma's liggen veelal vast. Maar bij buitenlandse diploma's is het veel com-

Studenten schrijven zich in voor opleidingen in meerdere landen en wachten af waar ze worden toegelaten tot een studie

plexer. Soms moet zelfs een individuele school worden onderzocht. Dat kost veel geld dat ten laste gaat van onderwijs en onderzoek.

Onder druk van de studentenbonden wil minister Jet Bussemaker van OC&W nu universiteiten verbieden kosten voor aanmelding en selectie in rekening te brengen. Zij lijkt bereid enige ruimte te laten voor internationale standaardtesten (GRE, GMAT), die worden gebruikt om aspirant-studenten uit de hele wereld te vergelijken, en voor aanmeldingskosten voor studenten van buiten de Europese Economische Ruimte. Voor studenten uit de EER gaan universiteiten zelf voor de kosten opdraaien. Daarmee komt de minister terug op haar eerdere standpunt dat voor alle buitenlandse diploma's kosten in rekening mogen worden gebracht.

Dat is onverstandig en niet in het belang van onze studenten, om een aantal redenen.

In de eerste plaats toont veel onderzoek aan dat een investering als prikkel vooraf leidt tot meer inzet in de studie zelf. Het niet in rekening brengen van kosten zal het aanmeldingsproces bovendien niet ten goede komen doordat studenten sneller een 'lucky shot' doen, het kost hun immers niets. Verder daalt de ratio van studenten die zich aanmelden en ook daadwerkelijk beginnen al jaren. Vooral internationale, maar ook steeds meer Nederlandse studenten schrijven zich in voor (vervolg)opleidingen in meerdere landen en wachten af bij welke opleidingen ze erdoor komen. Pas daarna maken ze een keuze.

Universiteiten moeten maar afwachten hoeveel studenten in september in de collegebanken zitten, met alle planingsproblemen van dien. Er zijn voorbeelden van faculteiten in het Verenigd Koninkrijk zonder 'admission fee' met 22.000 aanmeldingen, waarvan meer

dan 90% afvalt of niet komt opdagen. Hiernaast willen en mogen (in het geval van EER-studenten) wij, als internationale faculteiten, geen onderscheid maken naar achtergrond of nationaliteit van de studenten. Met onze beperkte capaciteit bewijzen wij de maatschappij en toekomstige werkgevers de grootste dienst door de meest getalenteerde studenten toe te laten. Juist het overtuigen van deze studenten kost veel inspanning, want zij hebben dikwijls meerdere opties.

De toegankelijkheid van ons publieke hogeronderwijsstelsel is een groot goed, maar de voorgestelde maatregelen van de minister hebben niet het beoogde effect. De toestroom van eerstegeneratiestudenten zal nauwelijks worden gestimuleerd, daarvoor zijn veel specifiekere maatregelen nodig. Vrijwel zeker zal het aantal aanmeldingen verder toenemen, de no-show sterk groeien, de planning verder onder druk komen en minder geld overblijven voor onderwijs en onderzoek.

Een veel beter compromis is universiteiten toe te staan een niet-terugvraagbare aanbetaling van zeg 5% op het collegegeld in rekening te brengen bij aanmelding, aan alle aspirant-studenten met buitenlandse diploma's maar ook aan zij-instromers. Vermoedelijk is dit een voldoende prikkel om studenten bewuste keuzes te laten maken, doorzetters te belonen en multi-universiteitshoppers af te schrikken.

Reageren?
Mail naar opinie@fd.nl

Han van Dissel, Philip Hans Franses en Steef van de Velde zijn decaan van respectievelijk Economics & Business van de UvA, de Erasmus School of Economics en de Rotterdam School of Management van de EUR.